

РАБОТЕН СЕМИНАР ПО ТРАНСПОНИРАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКА ДИРЕКТИВА 2004/35/ЕС ЗА ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ

**Жени Парпулова, главен секретар на
Асоциацията на българските застрахователи**

Семинарът с основен организатор Министерството на околната среда и водите (МОСВ) бе проведен на 30 януари т. г. в София. В работата му взеха участие международни експерти от Великобритания, Испания, Чехия, Унгария, Белгия, Латвия, както и представители на МОСВ, Българската стопанска камара, кметовете на по-големите общини в страната и АБЗ.

Проведеният форум цели обмяната на опит между страните, участващи в срещата, по приетите от тях конкретни стъпки за хармонизиране на националното законодателство с европейското по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологична щета, замърсяването на водите и земята и превенцията на човешкото здраве.

Форумът започна с представяне на новите моменти в проекта на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети на България, чийто последен вариант е съгласуван и с представители на бизнеса. Законът подлежи на повторно съгласуване и се очаква да бъде приет през месец юли т. г.

В докладите си останалите участници, представители на европейските страни в работната среща, информираха за предстоящото приемане на закона и за различните мерки, предприети от държавите по обсъждане на проектите и решението за въвеждане на изискванията на Европейската директива 2004/35/ЕС, чиято цел е засилване защитата на екологична отговорност.

при въвеждането на финансовите мерки като изискване на чл.14 от директивата, отнасящи се до ангажираността на операторите за плащане.

Проектът на Испания въвежда

мерки като задължение на операторите за сключване на застрахователен договор или договор за банкова гаранция. Предвижда се и създаването на специализиран фонд с определен праг от 20 млн. евро за покриване на риска от екологични щети.

Българският законопроект, по подобие на испанския проект, въвежда мерките за финансова сигурност като задължение на операторите за сключване на застрахователен договор или договор за банкова гаранция.

За разлика от тях проектите на Великобритания, Чехия

и Унгария въвеждат различен подход по отношение на мерките, който не предвижда законово задължение за сключване на застраховка за отговорност или договор за банкова гаранция. В проекта на Унгария се предвижда въвеждането на автоматична ипотека върху земята като мярка за финансова обезпеченост.

Участниците в работната среща изразиха също становища по приетите процедури по обсъждане на законопроекта и по направения анализ и оценка на въздействието на риска от екологична щета за обществото и влиянието му върху цялостната икономика на съответната страна.

ЗАСТРАХОВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА ПЛАНЕТАТА

● **Екологичното застраховане има не само компенсационна, но и превантивна, контролна, социална и инвестиционна функция**

**ДОЦ. Д-Р ТОДОР ТОДОРОВ,
СА „Д. А. ЦЕНОВ“ - СВИЦОВ**

В предишния брой на вестника поставихме темата за предприетите мерки от компетентните органи у нас по отношение на законодателството, свързано с отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети. То ще се основава на принципите „замърсителят плаща“ и устойчиво развитие.

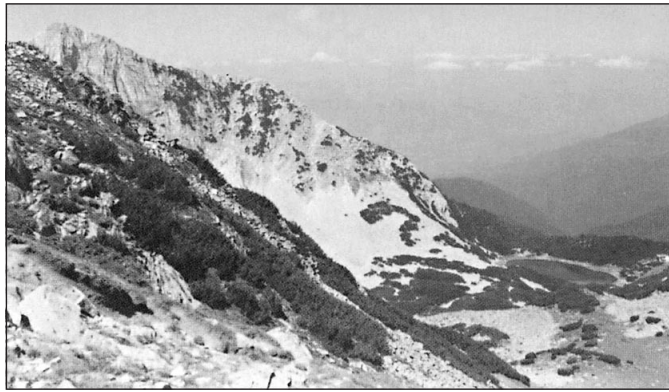
Днес ви предлагаме нова статия, посветена на същия проблем.

Опазването на околната среда, поддържането на екологичното равновесие и осигуряването на благоприятни предпоставки за устойчиво развитие е първостепенна задача на цялото човечество. Един от ефективните икономически лостове в тази насока е **екологичното застраховане**, чиито основи в някои европейски държави вече са положени. Наложително е и у нас да се направи необходимото от заинтересованите органи и институции за проучване на чуждестранния опит, за да се предприемат действия за неговото въвеждане в родната застрахователна практика - разработка и приемане на нормативни документи (законови и подзаконови актове, тарифи, методически указания и др.). Навлизайки и в тази област, българското застраховане ще даде своя принос за опазването на околната среда, ставайки гарант за нейното устойчиво развитие и за екологичната безопасност на населението.

Многовековното съществуване на човешкия род преминава през етапи на възход и падение, на разцвет и разруха на цивилизациите, на единство и противопоставяне с компонентите на средата, която обитава, т.е. с неговата околна природна среда. Човечеството непрекъснато променя компонентите на околната среда, ползвайки нейните ресурси. Интензивността, с която се развиват тези взаимоотношения между човека и околната среда, добива все по-големи мащаби, за да дойде времето, когато „хомо сарпиенс“ осъзнава, че е настъпил моментът, в който той трябва да се замисли за своята екологична безопасност. Пред него е антипримерът на предците, които, експлоатирайки неразумно плодородните поля на Северна Африка, са довели до появата на пустинята

Сахара. Човечеството днес е свидетел на не една трагедия - Чернобил, мъртви реки, замърсен Световен океан, топящи се ледници, озонни дупки, обезлесени планини, интензивно променящ се климат, унищожаване на животински и растителни видове и т.н.

Заплахите за безопасността на световното население се превърнаха в често експлоатирана тема след публикациите на така наречения Римски клуб през 70-те години на миналия век. Моделите на **Форестър** и **Медоуз** сигнализираха за приближаването с бързи темпове изтощаване на полезните изкопаеми и другите природни ресурси, за бъдеща рецесия на производството, за превръщането на големи територии в бунища на цивилизацията на ХХ век, за заплаха от бъдеща тотална екологична катастрофа. Човечеството осъзна тази заплаха и насочи своите усилия към хармонизиране на своите взаимоотношения с компонентите на околната среда. Ново начало на доктрината „екология“ постави организираната от ООН през 1992 г. в Рио

де Жанейро международна конференция (над 150 държави участници), на която се прие тактиката за преход към „устойчиво развитие“, чието основно мото е: „*Да оставим на нашите деца не по-малко от това, което ние сме получили от предходните поколения.*“

Устойчивото развитие е обективна необходимост за бъдещето на всяка нация, но за да се гарантира

то, е нужно още в настоящия момент да се предприемат ефективни действия за неговото постигане. То е императив не само на настоящето, но и на бъдещото развитие на човечеството, който няма алтернатива.

Устойчивото развитие винаги се съпътства от трайно равновесие, съхранявано на всеки етап от функционирането на единната еколого-икономическа система. То не е просто временна балансираност, а понятие, което трябва да гарантира сигурност на населението и на природните компоненти за продължителни периоди в динамичен порядък. Екологичните предпоставки са стимул за устойчивото развитие, защото без тяхното наличие едва ли би могло да се установи трайно устойчиво развитие. Иначе казано, устойчивото развитие на макроикономическата система може да бъде установено само при наличието на трайно установено екологично равновесие.

Устойчивото развитие не е нечие желание или красиво хрумване, а е обективна необходимост, продиктувана от изискването за осигуряване на жизненост и бъдещ просперитет на всяка икономическа система. Ако се зададе въпросът защо е необходимо устойчивото развитие на икономическите системи, то отговорът не би могъл да бъде еднозначен, тъй като понятието устойчивостта е синоним на висока ефективност, силна конкурентоспособност, стабилен икономически растеж, висок жизнен стандарт, оптимални демографски характеристики, много добра социална политика, околна среда без замърсители и т.н. В този смисъл устойчивото развитие е генератор както на икономически, така също на социален и екологически ефект. Ето защо стремежът на човечеството за устано-

вяване на трайно устойчиво развитие е обясним и трябва да бъде стимулиран с всички възможни средства, за да може човекът да живее в хармония със самия себе си и с всичко, което го заобикаля - природа, себеподобни, ресурси, трудова и жизнена среда, икономически климат и т.н.

Преходът към икономика, подчинена на стратегията за устойчиво

вото развитие, е неизбежен, той е необходим още в настоящия момент и е основен приоритет в развитието на световната икономика. Екологичните изисквания към производството и потреблението на ресурсите, към стоките и отпадъците, към всички сфери на социалноикономическия живот не са кратковременна кампания или отделни актове на проявено милосърдие към природата, а напротив - те стават неотменима част от живота на човечеството, която ще го съпътства неотлъчно и през ХХ век. Това означава, че нито една икономическа система няма да може успешно да работи, ако не отдели необходимото внимание на гарантирането на екологична безопасност на населението чрез оптимално съчетаване на неговите интереси с изискванията на природата за поддържане на екологично равновесие.

Функционирането на икономиката, наред с останалите видове рискове, е свързано още с наличието на екологични по своето съдържание и проявление рискове, които формират пряко нейната екологична безопасност. **Екологичният риск е количествена характеристика на потенциалната екологична опасност на дадения обект**, оценена чрез произведението на вероятността за възникването на авария по щетите, причинени на околната среда от нея, и от нейните непосредствени последствия.

Съществува

**ПОСТОЯНЕН
(ПЕРМАНЕНТЕН)
И АВАРИЕН
(ЕДНОКРАТЕН)
ЕКОЛОГИЧЕН РИСК.**

Постоянният риск зависи от прилаганите в производствените процеси технологии, в резултат на които предприятията изхвърлят в околната среда определени количества вещества, замърсяващи компонентите на околната среда - водите, почвите, въздуха.

(Продължава на стр. 11)

Съпоставен бе опитът на страните по въвеждането на директивата, като бе констатирана необходимостта от еднакво третиране и установяване на:

- обхват на законопроекта - отговорност, превенция, финансово обезпечение и режим на отговорности;
- идентифициране на задължените по закон лица - оператори и режим на регистрация;
- дефиниране на понятия като „непосредствена заплаха“ и определяне на прагове за операторите, класифицирани според ниво на риска;
- компетенции на органите - предприемане на мерки от компетентните органи и приети оздравителни мероприятия за възстановяване на щетите;
- финансови отговорности и определяне на разходите за финансови анализи и експертизи;
- методология за оценка на риска от екологична щета;
- информационно осигуряване и достъп до разполагаемата база данни - публични регистри;
- финансови схеми и мерки за покритие на риска от виновно причинена щета.

От представените доклади се констатираха различия във възприетия подход от различните страни